

UČITELJSKI
T O V A R Š .

~~~~~  
List za šolo in dom.

---

Izhaja 1. in 15. dne vsakega mesca, in veljá za celo leto 2 gold. 50 kr.,  
za pol leta 1 gold. 30 kr.

---

**Tečaj VIII.**    V Ljubljani 15. februarja 1868.    **List 4.**

---

~~~~~  
S a n j a .

V sanjah bil sem verh Triglava,
Spénjal sem se do nebés,
Z neba pa z roko titansko
Zvezd sem vtergal svetlo zmés.

Prisvojene krasne zvezde
Nesel sem domú vesel,
Tu prijatlu — domoljubu
Vse na persi sem pripél.

J. Cimperman.

~~~~~
Učitelj svetuje svojemu tovaršu.

Preljubi moj! V odgovor na tvoje poslednje pisanje naj ti bodo besede slavnega apostola paganov: „To pa vedi, da bodo poslednje dni prišli nevarni časi. Bodo ljudje sebe ljubili, lakomni, napuhnjeni, prevzetni preklinjavci, staršem nepokorni, nehvaležni, hudobni, brez ljubezni, nepokojni, obrekovavci, nečisti, neusmiljeni, brez dobrotljivosti, izdajavci, prederzni, napihujeni, kateri bodo sladnost bolj ljubili kot Boga, kateri imajo sicer podobo pobožnosti, njeno moč pa tajé. In takih se ogibaj“ (Tim. 3.) To se vzlasti sedANJI čas spolnuje, kakor se sam prepričaš, ée premišljuješ, kaj vse ljudje počenjajo, govoré in pišejo. Toda ni še konec vseh dni. Včasih je žerja-

vica v peči vsa mrtva, pride pa kurjavec, pa razpiše pepel, in glej! iskrica tleča pod pepelom, se vžgè v plamen. Nekako tako se godi sedanji čas. Resnica in pravica ste na videz zginile iz sveta, a niste še; le pepel praznih fraz in nečimurnih besedi ji pokriva, iskra še močno tli; viharji jo bodo vžgali v plamen. Hudoben človek živi na svetu, da se poboljša, ali pa je pravičnemu v pokoro in spodbudo.

Človek je k hudemu nagnjen od rojstva sem; pri vsakem človeku se vzdiguje meso zoper duha in nastopajo trenutki, v katerih človek hoče čisto pozabiti svoj namen na tem svetu, hude strasti hočejo vse dobre občutke zadušiti; tako se zgodi po posebnem božjim pripuščeni tudi v življenji narodov in ljudstev. Hudobija široko kraljuje; laž, brezbožna vednost in pa fraza se koščati, resnica pa v kotu molči. „To je vaša ura, ura teme“, je rekel Zveličar tisto strašno noč, ko so peklenške moči večno Resnico vklepale in obsojevale. Vendar po žalosti velikega petka je nastopila zarja velikonočne nedelje, in po sramotnem križanji častitljivi vnebohod. Luč nikdar svetleje ne sveti, kakor po hudi temoti. Iz tega stajališča presojuj sedanji svet, in med vertoglavci boš ohranil zdravo pamet.

Gotovo si želiš in voliš, da bi drugi od tebe dobro mislili in govorili, s tabo in s tvojimi pomankljivostimi poterpljenje imeli, kar je pa tebi prav in všeč, to tudi drugim stori, posebno pa svojim tovaršem in ljudem svoje verste, in varuj se, da sam ne zabredeš v to, kar nad drugimi grajaš. — Golob in sraka sta bila svoje dni pri pavu v vasi. Ko odideta, začne sraka grajati pava, kako ima gerde noge in neprijeten glas; „a jaz“, reče priprost golob, „sem le gledal njegova krasna peresa“. Vedi, da je prednikom, tvojim in drugim, vladanje v našem času, ko človek človeku ne zaupa, sitno in težavno; povsod pa glej bolj na to, kaj ljudje ravnajo, kako se vedejo, kakor pa na njih besede in zlate obete.

„Prišel bo čas, ko zdravega nauka ne bodo terpeli, temuč si bodo po svojih željah zbirali učenike, kateri ušesa zgačejo; in bodo od resnice ušesa odvrčali, k basnim pa se bodo obračali“. (Tim. 4.)

Poglej tak čas je posebno sedaj nastopil — „otroci se po šolah vse preveč učé kerščanskega nauka; namesto veroznanstvo naj se učí po šolah naravoznanstvo, pravno modroslovje

in Bog zna, kakošno slovje in znanstvo še“. Poprej je zamo-
deržna vlada vendar skerbela za učenje kerščanskega nauka
in za pobožne vaje; kerščanski nauk je bil poglavitni nauk in
kerščanska izreja poglavitni namen šole. Sedaj pa ima biti
ta nauk enak drugim naukom. Komur pa vera ni prvi nauk —
temu pa kar nič ni, in kdor versko izrejo ne stavi na prvo
mesto, jo stavlja na zadnje. — Kakor jaz, tako tudi ti poznaš
šole, v katerih se mladost pred vsem kerščansko izreja. Ako
jih vendar še ne poznaš, vzemi v roke „Danico“ l. 1866. in
posebno 1. in 2. list leta 1867. V teh šolah delajo možjé, ki
so uzor vsem šolskim učiteljem, in njih šole so drugim v zgled.
Ako tedej hočeš bolj popolnoma biti in vendar nočeš svojega
stanu spremeniti, stopi v red šolskih bratov. Tvoje posamesne
moči se bodo z drugimi združile, in tvoje prizadevanje ne bo
tako samoterno ostalo.

Pri tebi je tedaj, če se čutiš zmožnega živeti ves čas
svojega življenja v zatajevanji samega sebe in vkvarjati se v
nizkem in zaničevanem stanu s podučevanjem nevednih, da sam
sebe prevdariš, in potem po svetu modrih in kerščansko misle-
čih ljudi ravnaš. Tu boš najdel ponižne in delavne sobrate sebi
v zgled in spodbudo; tudi, kar časnost zadene, se ne boš ume-
nil. Imel boš namesto ene hiše njih veliko gostoljubno odper-
tih, in kedar tvoje moči opešajo, te ne bodo spodili kruha si
prosit od hiše do hiše, in tvojemu trudnemu telesu bodo privo-
ščili zaslužen počitek. Toda vedi, da boš živel ves čas svojega
življenja v pokorščini in zatajevanji, pa to naj te nikar ne
straši; kristijani smo popotniki na tem svetu, in naš namen ni,
da bi dobrote tega sveta vživali; tudi te bo svet še le prav začel
sovražiti; doslej so te milovali, če se nisi hotel vdeleževati vseh
zabav in veselic, ali k večim si bil ljudem v kratek čas in šalo;
sedaj te bodo pa sovražili, opravljali in obrekovali; redovniška
obleka že nekterim ljudem tišči kri v glavo, pa spomni se Zveli-
čarjevih besedi: „Blagor jim, kateri zavoljo pravice preganjanje
terpé, ker njih je nebeško kraljestvo“! Če te delo straši, glej
na plačilo!

Izvanredni časi tirjajo izvanrednih pripomočkov; cerkev si
bo sedaj sama mogla pomagati, in če bo treba, bo mogla osnovati
cerkveno šolo nasproti svetni šoli; Bog, ki prevede žalostne
čase, kliče možé v svojo službo in po njih celi rane, ktere si
človeštvo samo seka. Morda je ravno red šolskih bratov za

sedanji vek tisti pripomoček, kterega se Bog hoče poslužiti, da si izreja verno in sebi dopadljivo ljudstvo.

Po novih šolskih postavah učitelji na deželi ne bodo ne gospodje, ne podložni, ampak tako neka polovičarska stvar, na pol tič, na pol miš. Učitelj in župnik bota sedela v srenjskem šolskem odboru. Samostalni školniki ne bodo poznali gospoda nad sabo; duhoven bo ali šolo vladal, kakor poprej; ali pa se čisto ne bo nič brigal za njo, morda bo še šolo in učitelja grajal. — Kaj potem nastopi? svobodni učitelji bodo pri vernem ljudstvu čedalje manj veljali, čedalje manj jih bodo čislali, ljudem bodo nadležno breme, kterega bi se radi znebili; šolstvo, ktero je pri nas ravno vstalo, bi pojemalo. Ne želim tega, a prišlo bo tako — če teorija djansko obvelja.

Če bode pa pri učiteljstvu vse zmedeno, bodo pa tudi starši premislili, ali bi sina poslali v pripravnišnico, in dobrih učiteljev ne bo na izbiro.

Človek v življenji ljubi navado, in duh želi take hrane, kakor se je navadi. Kedar se enkrat človeško serce navadi kerščanskega življenja, kedar na se vzame Gospodov jarem, se prepriča, da je sladak, in ni ga zadovoljnjšega človeka na svetu od tistega, kdor vse z Bogom ravná, in prost časnih skerbí živi le za izveličanje svoje in svojega bližnjega. Lej tako veselje boš tudi ti najdel, če greš iz pravega namena v red in si naložiš Kristusov jarm. Če te tedaj božja previdnost, kar po svetu modrih ljudi in po svojih osebnih okoliščinah lahko spoznaš, kliče na trudapolno pa zaslužno plačilo, ne obotavljaj se, in pojdi na delo! Če te delo straši, pa glej na plačilo! Kar so drugi storili, tudi ti lahko storiš, samo da hočeš. Z Bogom!

Tvoj

pravi prijatelj

Govorič.

Stari in mladi Slovenec.

Bolèti.

O. Iz te imam v koj omenjeni obliki bolnica mulier aegrota bolna ženska in valetudinarium ali bolnišnica, hiša za bolne, ali — bolna hiša?

S. Bolnica je po obliki blaznica. Ker je sedanji svet veseskozi bolan, mi bode rabiti vprihodnje razun nsl. bolehati